

ABSTRAKTA PŘEDNESENÝCH PRACÍ

1. Ochrana zdraví, bezpečnost zdravotnických pracovníků; vakcinační strategie. Nová legislativa**Systém Public Health v České republice – role Státního zdravotního ústavu****The Public Health system in the Czech Republic – the role of the National Institute of Public Health**

Barbora Macková

Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika

V České republice není v současnosti oblast veřejného zdraví (public health) systémově ukotvena způsobem, který je běžný ve vyspělých státech EU. Řada agend je projektově i institucionálně roztržena. Z těchto důvodů je nutné, aby odborná problematika veřejného zdraví byla koncentrována do silného národního institutu pro veřejné zdraví. Takovou roli v ČR je připraven i nadále plnit Státní zdravotní ústav, který od svého vzniku až po současnost pokrývá celé spektrum oblastí podle zákona o ochraně veřejného zdraví z roku 2000.

Musí však být ke splnění tohoto náročného a odpovědného úkolu náležitě finančně stabilizován tak, aby stát disponoval silnou, odborně zdatnou a moderně vybavenou stabilní institucí, která bude v systému veřejného zdravotnictví ČR, ve spolupráci s dalšími institucemi v rezortu zdravotnictví i mimo něj, zastřešovat oblast podpory veřejného zdraví a oblast hodnocení zdravotní bezpečnosti i zdravotních rizik (infekčních, environmentálních, chemických, aj.) zejména svou odborností a specializací jak po stránce metodické, tak referenční.

Kromě špičkové laboratorní, diagnostické a výzkumné kompetence by tato instituce měla plnit nezastupitelnou roli nejen v komunikaci s odborníky, ale především v edukaci a komunikaci se širokou veřejností.

V souvislosti s možnými zdravotními hrozbami je žádoucí podpořit inovativní přístupy pro zajištění krizové připravenosti celého systému veřejného zdravotnictví, např. v oblasti molekulárně-biologické diagnostiky a biomonitoringu jako podkladu pro hodnocení bezpečnosti a zdravotních rizik. Dále je potřebné zajistit modernizaci národních referenčních laboratoří a pracovišť, kde je prováděna identifikace mikroorganismů a identifikace a kvantitativní stanovení vysoce toxických látek v potravinách a spotřebních výrobcích, sledování zdravotních rizik z životního a pracovního prostředí, z nanomateriálů, výrobků obsahujících recyklované materiály nebo materiály vyrobené inovativními postupy v rámci přechodu z lineární na oběhovou (bezodpadovou) ekonomiku, zejména za použití odpadů a alternativ k tradičním materiálům.

Primární prevence a podpora zdravého životního stylu není záležitostí jednoho rezortu, ale celé společnosti, jejího myšlení, postojů, motivací a hodnot. Nezbytným předpokladem je proto vytvoření institucionální infrastruktury na mezirezortní i rezortní úrovni a v dalších složkách společnosti. Na rezortní úrovni se jedná zejména o Ministerstvo zdravotnictví, Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, krajské hygienické stanice včetně Hygienické stanice hl. m. Prahy, zdra-

votní ústavy, zdravotní pojišťovny a v neposlední řadě zdravotnická zařízení jak nemocniční, tak ambulantní.

Stěžejním pilířem veřejného zdraví je zdravotní gramotnost populace navazující na obecnou gramotnost a zahrnující znalosti lidí, jejich motivaci a dovednosti získat, pochopit, zhodnotit a využít informace týkající se zdraví tak, aby v každodenním životě byli schopni uvážlivě rozhodovat ve prospěch svého zdraví. Pro úspěšné fungování systému veřejného zdravotnictví je proto zásadní dostatečná úroveň zdravotní gramotnosti jak veřejnosti, tak především odborníků a politiků.

Zásadním krokem ke změně je systematický přístup ke vzdělávání odborníků ve veřejném zdraví ve všech oblastech, které aktivity veřejného zdraví vyžadují. Významnou součástí je i vědecká a výzkumná činnost jako kombinace základního a aplikovaného výzkumu v tematicky široké škále činností interdisciplinární povahy zaměřených na rozvoj poznání v oblasti komplexních souvislostí mezi zdravím a nemocí, vnějších i vnitřních faktorů ovlivňujících fyziologické mechanismy a významných oblastí v ochraně a podpoře veřejného zdraví z hlediska snižování rizik pro zdraví člověka.

Cílem aktivit veřejného zdraví je zlepšení kvality života obyvatel, prodloužení života ve zdraví všemi dostupnými prostředky a tím snížení nákladů na zdravotní péči, stejně jako zlepšování stavu životního a pracovního prostředí jako efektivního způsobu prevence zdravotních problémů především formou primární zdravotní prevence.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0132>

Nemocniční hygiena a epidemiologie – budoucnost vzdělávání v oboru pro lékaře i nelékaře**Hospital hygiene and epidemiology – the future of physician and non-physician education**

Petr Smejkal

Institut klinické a experimentální medicíny, Praha, Česká republika

České zdravotnictví není na dobré cestě. Náklady na péči se zvyšují, populace stárne, délka života prožitá ve zdraví je kratší než v mnoha srovnatelných evropských zemích. Pojišťovny nemohou finančně hodnotit kvalitu péče, chybí k tomu i data, chybí základní motivace se o prevenci starat, a to jak na úrovni pacientů, tak nemocnic.

Spoustu peněz tedy utrácíme za léčbu preventabilních onemocnění, jako jsou infekce spojené se zdravotní péčí, a za nemoci, kterým můžeme předcházet očkováním.

Spoustu věcí musí v ČR dělat lékař, i když by stačil kvalifikovaný střední zdravotnický personál. Problematika kontroly infekcí je příkladem.

V ČR existuje vzdělávání asistentů ochrany veřejného zdraví, ve většině případů jsou to nezdravotníci. Mají nastavené vysokoškolské studium prvního (Bc.) a druhého stupně (Mgr.). Jejich uplatnění je v sektoru veřejného zdraví a z části i v nemocniční hygieně (odpadové hospodářství, kontroly vod, dezinfekce).